

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Baldus super .ij. parte digesti veteris

Baldus <de Ubaldis>

Venetijs, M.CCCCC.VII

Incipit [liber] .xvi. Ad senatusconsultum velleianum. Rubrica

[urn:nbn:de:bsz:31-303829](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-303829)

onus alimentandi filiam spectat ad patrem. b. d. principi
piu istius. l. cum. l. sc. In tex. ibi vtilem actionem et e.
id est efficacem vt no. l. p. vbi est idem casus quod no.
Et lec. anti. NOVA ADDITIO.
C. Et de Ja. solu. matri. l. si maritus. C. In v. tex. actio
nem si vnus se obligat nomine alterius et primam no no
nat remanet prima. b. d. matta.

Seruus absentis. Promissio tuto
ris no tollit actio
nem de in rem verso contra pupillum. hoc dicit.

Filiam. No. tex. ibi et cum ei res familia
ris credita est et e. no. hic quado
nutrit aliquam familiam seu psonam et illa stat
in domo et accipit sibi metum quid iuris sit de hoc.

Quod iussu. Rubrica.

Erito ex iussu. In glo. q
incipit ex
hoc potest et e. ibi cui simile est. No. istaz
glo. Idem no. de p. l. q. d. nerna. C. In
eo. glo. in fi. No. istam glo. et ei materis

examina plene per Ly. C. mandati. l. mandatu. et vide qd
no. de p. l. de manum. vindicti. l. iij. in fine. hoc dicit.
Et lec. anti. C. No. in ver. que d. modus ar. q. si iudex
interdixit administratoribus testamenti executi, q. nisi
lominus teneant ea que faciunt cum his qui secum con
trahunt quia ista inhibicio non efficit ignorantes fm Ly.
hic in additionibus.

Et lec. anti. NOVA ADDITIO.
C. In v. tex. contrahitur non tñ ex contractu resultantie
inter dñm et contrahentem sed ex equitate precedens ius
suo qui iussus est actus resultans in ptem et filio. C. In
s. iussus. in v. tex. generaliter vide in spe. de actore v. sed
numquid sufficit vnus. C. In s. si rati. vide de p. in. c. ra
tum in v. tex. quis opp. q. iussus d. interuenire ante factu
non post factum vt in s. iussus. et no. Inno. de p. sue. cum
p. sue. et de rebus ecc. no. alle. c. oudu. Sol. aut interue
nit ad actum solennizandum et loquitur ibi. aut ad ratum
hñt obligadum et loquitur hic. Ratio q. solennitas respic
cit ad actum pducendum inesse et ideo requirit imitatio
act. vt. l. obligari in fi. de auc. tu. et de testis heredes pa
lam in fi. Item est accidens seu adiacens et idiuina ab
actu ergo mediū tēpus vitiat. C. de testamēto euz antiq
tas. sed qñ venit ad obligationem extendendā istud pot
fieri post factum sicut in ipso actu. et opp. i. m. si vo ven
re. s. post creditam. So. sibi considerat ius quod orit in
ter mandationem et mandatum ex ipso mandato hic ius
qd orit ex pambulo ptractu qd recipit fortificationē pp
ipsum mandatum vel ibi mandatum quod est impossibi
le post factum hic ratiō habitio que est possibilis et sic non
ob. et vide omnino archi. r. q. ij. si qua. et Inno. extra de
eo qui duxit in matri. tibi. c. i.

Sed si. In glo. que incipit qui ergo. ibi et sic est
arg. no. hanc partem glo. et ipsam intelli
ge vt habuisti no. in. l. gains. d. de pig. act. et vide quod
no. in. l. fideiussor. s. pater. l. de pigno. C. In glo. seq. ibi
vt extraneus vt hic dicit. C. No. hac glo. q. ad obligan
dum patrem actioe qd iussu. non sufficit simplex patri
cōsensus. pbatur hoc in. l. iustus titius gaus setu et l. de
admi. tu. et per hoc pater q. si instrumentum dicit talis fi
lius facit hoc patre cōsentiente non tamen per hoc tene
tur pater quod iussu. idem esset si diceret instrumentum
talis filius facit hoc patre volente non tamen per hoc te
nerur pater qd iussu. nam simplex patri voluntas non
inducit iussu. vt. l. i. s. si is qui nauem. d. de exercitoria.
opoter ergo ad hoc vt pater teneatur quod iussu. q. in
strumentū dicat q. filius facit hoc patre iubente vel man
dante vel ratum habente. vt. d. e. l. in prin. s. proxi. s. et l.
proximo. s.

Ominum. In gl. sua ibi vel distin
guat. C. No. istam nota
bilem distinctionē istius glo. et vide qd no. l. l. si
gratuita. s. sigo. qd. l. allegat. C. In glo. et ibi tex. et glo.

Propter. In glo. magna ibi vel veri
us. C. No. ex hac gl. q. auē.
de duobus reio non habet locum nisi in princī
paliter obligatio non in obligatione accessoria. qz tūc iu
ra antiqua remanent incorrecta. et cum hac glo. pcor. in
fi. de fideicom. s. si plures. Sed contrarium huius no. i
l. creditor. s. duobus. l. man. et l. si mādato tici. s. paulus
eo. ff. dicam de hoc in dicto. s. si duobus.
C. Explicit liber. xv. Incipit. xvi. C. Ad senatus consul
tum velleianum. Rubrica.

Elleiano. Per velleianum se
natuconsultum mu
lieribus intercedentibus parat exceptio
et in veterem debitorem restituitur seu in
suis actio. b. d. C. No. hic glo. magna
que ponit. vij. casus in quibus mulier non inuatur vel
leiano. est et nouus casus vt no. per glo. C. eo. l. fi.

Pro primo. Adulteri intercedenti par
atur exceptio per velleia
num senatusconsultum cuius verba hic referū
tur. hoc dicit. C. Nota ista verba ibi ne bis petitione ve
actio in casu detur. nam ista verba actio petitio no detur
non impediunt obligationem et actionem oriri ipso iure
sed exceptiones parat vt vidistis. Ad mace. l. i. e. ibi no.
et ibi dixi. ad idem. d. de iureiur. l. nam et postea in prin. et
quod no. C. de iur. et fac. igno. l. cum quis.

Et lec. anti. C. No. q. mulier olim quando fideiuber
bat pro marito erit tuta exceptione velleiani. hodie est tu
ta ipso iure. Sed qd si no fideiuber sed pncipaliter et in
solidum se obligat. dicunt quidā q. tenet obligatio. Alij
distingunt an propriis contemplatione. an contēplatio
ne mariti tñ. an contemplatione cōmuni qz psumit co
lor questus. nam ppter legis interdictum psumit frans
vt. l. e. vir vxori. s. h. et ar. de proba. l. qui testamento. de
hoc no. in Specu. de obli. et fo. s. i. v. sed pone vir et vxor.
ad idem facit quia etiam qui se principalem debitorem
constituit intercedere dicitur. vt. d. de dolo elegāter. s. ser
uus pactio. quarum rerū actio non datur. l. i. s. exceptio
neo. et quod no. in auē. de fide. in principio. C. Et nota
q. isto casu quando intercedit pro viro non sufficit renū
ciare velleiano. quia non habet beneficium velleiani sed
beneficium nullitatis cui dicunt quidam renunciari non
posse. vt no. per doct. C. eo. auē. si qua mulier. facit quod
no. in. l. i. ne fide. do dentur. nā fideiussio ista est nulla p
pter dolum psumptum vt tangit hic glo. vel propter
nimiam reuerentiam ergo renunciari non potest vt no.
in. l. i. s. si onerande. l. quarum rerū actio no datur. Pre
terea quando nullitas est introducta a iure phibituo ta
li nullitati renunciari non potest. vt no. in dicta. l. i. ne fi
de. dotium detur. Et nota q. predicta sunt vera quando
mulier se obligat. si autem non obligat sed renunciat vi
detur q. teneat renunciatio. C. ad velle. etiam. et l. i. iube
mus. nisi per talem renunciationem impediretur repeti
tio dotis directe vel indirecte. vt. e. ti. auē. siue a m. e. ar. cō
tra. l. solu. ma. l. meua. s. i. et ibi per Jaco. que verba be
ne notabitis quia quotidie mariti vxores ad obligandū
et renunciandum adducunt. dicunt tamen canoniste q. si
obligationi vel renunciationi addiceretur iuramentum
mulieris q. istud iuramentum daret robur obligationi
vel renunciationi indefinite. vt extra de iureiuran. mulie
rea. Sed an ptra hoc sit aliquod remediū. vide in Spec.
de emptio. et vendi. s. tertio loco. v. et no. generale consi
lium. vbi omnino videas. Item ex lec. anti.

Huius verba. In tex. ibi voluntas.
Nota q. iudiceo debent

heres. C. No. hac. l. et circa eam vide qd no. s. e. l. q. uis. s. i. et qd ibi addidi. C. Seco no. tex. ibi qd bis. qd qd no pot apud eundem fiduciare pro eode concursu in glo.

Cuz heres. Creditor delegatus a muliere intercedente velleiano iuuatur. et si agat velleiano repellitur si creditor fuerit machinatus. secus si machinatus no fuerit. b. d. vsqz ad fi.

Pro alio. Si mulier in rem suo am intercedat velleiano non iuuatur. hoc dicit lex cuz. l. seq.

Mulier. Mulier scienter respondens non verus non iuuatur velleiano. secus si ignoranter. hoc dicit.

Ebitrix. Delegata mulier no iuuatur velleiano. promittens vo intercessisse videtur. hoc dicit.

Si senatusconsul. Sicut mulier intercedens statim velleiano iuuatur. ita in pristinum debitorem statim actio per. l. restituatur ipso iure. hoc dicit. C. No. istum. s. et si cum gl. super verbo restituere.

Domina. Si mulier intercedat pro suo suo velleiano no iuuatur. secus si ei iussa qd suo mulieris credat. b. d.

Onafide. Nota casum istus. l. cum quo conxor. qd habuisti in. l. mulier tanq. s. eo. ti. et. l. se.

Cum serui. Si mulier intercedit apud seruum alicuius dominus illius serui velleiano subiugetur. b. d.

Eia mancipia. Verba enunciativa a testatore prolata creditoribus no preiudicant. hoc dicit ista lex.

Ex lec. ant. Verba testamenti non preiudicant veritati. presertim in damnum tertij nec etiam presumunt vera. facit. l. ad filie. si quis in gratia in principio. Nota qd si instrumentum dicit qd vxor est principalis et maritus fideiussor h postea maritus in testamento dicat se fuisse principalem et vxorem fideiussisse non tamen presumitur ita esse nec per hoc probatur qd mulier intercesserit imo statur primo instrumento. et ad hoc allegatur in spe. de oblig. et sol. l. i. sed quid ecce. et nota maritum posse fidei inbere pro sua vxore. ecotra dic vt. s. e. vir vxori. s. i.

Ex lec. anti. NOVA ADDITIO. Et vide oino in spe. de obli. et sol. s. i. sed qd ecce et.

Fundum. Contra creditorem scienter contrauentem cum muliere que cuz veritate intercedit obstat exceptio. hoc dicit.

Quidam uoluit. Mulier intercedens iuuatur velleiano et actio restituatur contra principalem debitorem ac etiam pignore. b. d. ista lex notabilis. C. No. istum tex. ibi non sibi sine ratione.

Decipiendi. Mulieri decepte non decipiendi per senatusconsultum velleianuz succurrit. hoc dicit ista. l.

Si mulier. Velleianuz senatusconsultu prodest aduersus eos quibus mulier srit et successores eoz. et no solum ad res s et ad fructus.

Item si mulier. Si mulier vendat fundum suuz pro alio velleiano iuuatur. b. d. C. In tex. ibi aut et hic ponit vba replicationis. et subaudi recte accipies vbi si ea et. C. No. casum istus. s. ex quo habes qd h mulier principaliter et suo noie srens non sit tuta velleiano tamen bonus est qd in quolibet contractu mulier que cotrahit renunciet velleiano de qua renunciatione videbitis. l. ea. l. s. penult.

Ex lec. ant. Mulier pot renuciare i iudicio beneficio velleiani. ad hoc alle. intellige dummodo sit certiorata de

a C. No. si uoluerit. vid an ge. in repro. s. verba.

ADDITIO. Nota qd iste. s. si mulier est. l. q. incipit si mulier hereditate cuius principiu non exposuit. do. Bal.

c Certiorata. adde. d. ale pan. de imo. in l. si duo. s. ide in. in. iij. col. in v. itez induciat. s. de iure u. cum inf. natis remis. et add qd no sufficit certiorari a notario s a iudice fm fedi. de lenis i. col. l. xxxij. incipit. querit an dña Margarita. vñ no sufficit dicere in instrumento certiorata beneficio velleiani a me notario infra scripto. qd enim no creditur ei de facto pprio s de fede. ibi sed in vide Lu. ro. et d. Alexan. de imo. in. d. l. sciendū alle. hic per bal. in. iij. col. ver s qd si instrumento cum pceda. ibi datio. vbi allegat qd plures doc. tenent contra fede. et vide scti. in c. si diligenti. de fo. compe. et d. bar. soci. l. col. c. l. iij. in cipt. capio primum ver. palmo qd imo circa h. in. q. pte.

beneficio velleiani quid sit et qd dicat et qd sit eius effectus. vt no. hic et in. l. sciendum. s. de vbo. ob. Sed an et iudicium pot renunciari exceptioni vell. sicut i iudicio. gl. tenet qd sic. tñ allegat. l. que loquunt in iudicio qñ renunciat apud acta et ideo doc. dicunt oppositū qd aut renunciat in eode iustro in quo fideiubet et tunc non tenet renunciatio. quia quotiescuqz est aliqd privilegium indultum alicui propter suam facilitatem tali privilegio renuciari non pot. qd eade facilitate pcedit ad renuciandum sicut ad se obligandum. et videt expsum. s. de noua. doli mali. s. diuersum. Si autem ex intervallo dudum post renunciat videt secudo fideiussisse et ideo cessat vell. sed coiter practicamus fm opi. gl. qd cum exceptio vell. sit pdita in fauorem mulierum et ego pot renuciari per regulam gñales tñ de subtilitate iuris defendere qd non teneret renunciatio nisi in iudicio ppter iudicis auctoritates et nisi in casu au. nfi et auie. qd ibi est renunciatio necessaria et qd legis auctoritate non debet alij decipi. als vo si in eodem ptextu est renunciatio cum obfone non valet renunciatio vt in. s. diuersum. facit l. si iudex cit. s. de mino. no. per. l. y. c. e. l. h. et. c. d. epif. e. cle. l. si qd in p. scribendo. in. iij. q. et in spe. de ob. et sol. s. i. sed querit an vxor. et tribus v. sequentibus. C. Quero mater suscepit tutelam et renuciavit velleiano tñ notans non dicit qd fuerit certiorata nunqd tenet tutela. videtur qd non qd non tenet renunciatio. Ray. dicit qd tenet h non sit certiorata qd est renunciatio necessaria. vñ non pot dici lesa fm Ray. et vbi non ledit vere vel interpretatiue cessat velleianuz. vt. s. e. si mulieri. cum. l. se. ad idem facit. s. e. l. ij. v. cum eas. a prio sensu cauti s est poni in iustro qualiter fuerit certiorata. et est de mente glo. hic posite qd non teneat renunciatio etiam in casu tutele per leges si legatas in glo.

Si mulier. Si alius mandato mulieris intercedat exceptio velleiani locū habet si creditor sciuit. als secus. b. d. C. No. huc tex. notat. qd si tu mandato mulieris fideiubeas pro aliquo credito et ignorante tibi exceptione velleiani non succurrit contra creditorem nec datur regressus tibi contra mulierem cuius mandato intercessisti.

Si mulier pro. Si mulier in iudicio et exceptioni velleiani renunciat velleiano non iuuatur. b. d. C. Ex hoc s. no. qd mulier pot renunciare velleiano senatusconsulto. Sed doctores moderni tenent prius dicentes qd mulier non pot renuciare velleiano senatusconsulto. ratio est qd eoispo qd mulier renunciat velleiano decipitur vt. l. doli. s. diuersum. s. de noua. s. de minoribus. l. interdum. facit quod no. l. l. iudex circumuento eo. ti. Ita tenent doctores in. l. h. c. e. non ob. iste tex. qd loquitur de renunciatione facta in iudicio tñ h hoc sit verum de iure. tñ consuetudo est in prius cui est standum. C. In glo. sua in fi. circa hoc vide qd no. gl. et doc. in. l. sciendum. s. de verborum obligationibus.

Ex lec. anti. NOVA ADDITIO. In glo que est super v. tex. vsuram que incipit no. qd potest circa fi. Et hoc cum no sit intrinseca. sed extrinseca lenitas vt. s. de publi. l. quecuqz no. in. l. sciendū de verb. ob. et ibi plenius de hoc no. et ibi per Dy. docto. tenent varias opiniones. Sed dic aut renunciatio sit necessaria presumit certiorata et tenet renunciatio vt in au. et sine p. hibi. ma. col. vj. et in au. matri et auie. Aut voluntarie et tunc aut in contractu et non valet nisi sit certiorata vel h si sit vt. l. doli v. diuersum de noua. Aut post contractum vel coram iudice et tunc sic et ita hic et facit in cor. de bo. re. ab inte. s. ex his et in cor. quo oportet epoa. s. et duz et frequentibus Ray. Et vide qd no. in spe. de obli. et sol. s. i. sed queritur an vxor et tribus v. se. vbi de hac materia et per l. y. c. de epif. et cle. l. si quis in p. scri. in. iij. q. ibi oino videas. Item si mulier intercedit iudicis auctoritate cessat vell. vt. c. si mater idep. per. l. fi. et no. eo. ti. l. i. et de omnino per l. y. ad velle. l. si.

glo. f. .C. eo regni quod obijer car eg a me p vider ncm f minif in exo dicato ad illu iudici duobu tunc h ad sig sup pñ Nam tionis. hoc est gnicū ria inie ref. pñ li in in princip sup inc vel alie et vñ qd ppona cum. l. ptionis modum in exco idem in lud qd uerlan succūb postea cū. l. fer facit. s. inde. l. ne tex. ro qua dic vt n qd moe cen. ex Exl rimit u dicit et potest per se pofuiff C. No. tus in ad ea tra id deccuic

De compensationibus.

Rubrica

Erunt est. Fideiussor potest

compensare illud quod debet reo principali ac etiam sibi. b. d. cum. l. seq. **C** No. glo. super verbo male peto in distinctione quam facit in vbi. circa fideiussore et c. **C** In. l. si go. not. glo. super vbo fideiussorem. et cum hac glo. p. cor. qd no. .C. eo. l. si pstat. et ex hoc b. d. qd ad hoc ut fiat compensatio requirit voluntas compensantis. et pro hoc videt qd ad extrinsecum debitum ipso iure non est necesse qd compensatio obijciat in iudicio. sed videt sufficere qd qd ex iudicij dicitur ego compeso tecum illud quod debes mihi cum illo quod a me petis. et pro hoc videt tolli obligatio ipso iure. et h. videtur velle ista lex et alie leges que dicunt compensatio nem fieri ipso iure quasi velint dicere iste leges qd iudicio ministerium non requiritur.

Quod in diem. Si rō

nem. Snia lata sup pncipali non pndicat in incidenti qd pot per se stare. Item succubent in exceptione compensationis pot opponi exceptio rei iudicate si illud idē in modū actiois pponat. b. d. **C** Op. ad istum. s. extra glo. et v. qd snia lata in pncipali faciat p iudiciū in incidenti. vt. l. i. c. de ordi. iud. Solue altero de duobus modis. nā qd qd de incidenti fuit plene cognitū. et tunc snia lata in pncipali pndicat in incidenti. vt. l. s. r. d. n. s. sup incidenti non fuit plene cognitū. et tūc snia lata sup pncipali in incidenti non pndicat. ita loquitur iste tex. Nam hic nō fuit plene cognitū sup exceptione compensationis. id snia lata sup pncipali non pndicat in incidenti. hoc est in compensatione. et ita loquitur hic. nā hic nō fuit cognitū plene sup incidenti. Secundo modo pot solui qd in. l. s. r. d. n. s. snia lata sup pncipali nō poterat ee vera nisi intelligeret pncipiatum sup incidenti. et ideo snia lata sup pncipali in incidenti pndicat. Sed hic loquitur qd snia lata sup pncipali pot esse vera. h. non videat pncipiatum nec sit sup incidenti. ista solu. tagit glo. in. l. p. e. d. de his q sunt sui vel alie. iur. **C** Secdo op. extra glo. ad v. aliud dicam et c. et v. qd succubens in exceptione nō repellat si illud idem pponat in nomen actionis. vt. l. de iurisdictione. l. v. d. i. c. t. e. cum. l. seq. So. qd illud qd fuit ppositum in modū exceptionis tendit ad eūdem finē cum eo qd postea pponit in modum actionis. tunc si opponas exceptionē succubat in exceptione. tūc obstat sibi exceptio rei iudicate si illud idem in modū actionis pponat. et ita loquitur hic. qd qd illud qd fuit oppositum in modū exceptionis tendit ad v. uerum finē cum eo qd pponit in modum actionis. et tūc succubens in exceptione nō repellit si illud idem pponat postea in modum actionis. et ita loquit. d. l. v. d. i. c. t. e. cum. l. seq. et ita no. doc. C. sniam refcin. nō pos. l. pemptor. facit. d. de rei ven. l. ex diverso. s. petitoria. vide. d. de p. di. inde. l. si pene. s. si per eūdem. **C** Ultimo pro declaratio ne tex. qui dicit si reprobauerit compensationem et c. que ro qualiter debeat reprobari compensatio. Rūdeo circa h. dic vt no. per glo. d. de nego. gest. l. sniautem. s. si quocunq modo. **C** Ultimo circa istum. s. vide quod no. Inno. cen. extra de ordi. cog. c. h.

Ex lec. ant. **C** Exceptio compensationis omissa non perimit ius agendi opponenti sed reprobat perimit. hoc dicit et aduerse qd hoc est in exceptio. compensationis que potest per se moueri. secus in exceptione que non potest per se moueri. qd ibi idem operator non opposuisse et opposuisse et succubuisse. vt no. l. l. sniaut. s. h. de nego. gest. **C** No. qd qui succubit in exceptio. vt succubere in acti. se eius in eo qui nō opponit excep. qd sentētia non refertur ad ea que non sunt obiecta nec vētilata in iudicio. sed cōtra id qd hic dicit de exceptio. reprobat videt expsum. **C** de iur. vendicatem. cum. l. seq. So. hic exceptio et actio

tendebat ad eūdem si. ibi ad diuersum. vnde pot dicit qd ibi ideo non obstat exceptio qd alia res est. vt. l. de excep. rei iudi. l. cum querit. et l. de hoc. **C** Secdo est arg. qd si quis rīdet libello pmissa protestat. qd non intendit lites contestari. qd aut iudex admittit prestationem aut reprobat. pmo casu non est facta litis prestatio. secūdo casu se cus qd non videt prestatum ex quo iudex reprobat p testano. nec habet pro pducto instrumentū quādo iudex reprobat pductionem. ar. illius. s. fm docto.

Ex lectura antiqua. NOVA ADDITIO.

C In. s. si rōnem. vide Inno. de cā pos. cū ecclesia. in vltima glo. vide qd no. de re iudi. nēsenius. s. h. per Guill. in. l. i. c. si ex fal. instrumentis. et per Accur. in. l. terminato. in si. per b. d. s. dicit Alberi. pap. qd si qd rīdet libello pmissa prestatio et non aīo prestandi litem qd prestatio valet nisi sit a iudice reprobatā vt hic. et de nego. gest. fm autem Alberi. de quodam libro et videt reprobari coip so qd iudex mādat pise rīderi. vt no. Albe. de gal. in mā de libel. obla. et reddit rōnem qd malitjō prestantis non est indulgendū. Sed **C** Bar. sil. recitauit pdictas opinio nes et tenuit dispu. qd non est facta litis. prest. ex quo pmissa est prestatio. Nam non pot quis pise cogi litem cōte stari. vt in aut. qui semel. no. et R. ad hūc. s. qd hic loqf post litis. prest. nam reus lite prest. omnem defensionē suaz videt pnsensisse deducere in iudiciū. et ideo iudex pnuicia uit sup ea. **C** Preterea in p. requirit pnsensus in prestando litem hic non. Idem tenet acti. et obli. l. y. in. l. i. de lit. cō testa. ad rōnem alle. dicit qd non indulget malitjō immo puni vt pumat qui non vult lit. presta. **C** Item ar. bu ina. s. et l. omnes actiones. de reg. iur. dispu. s. rāci. acur. qd iudi. per obiect. exc. interrūpit pscriptio. Tu dic vt no. ra. extra de ordi. cog. cū dilec. per Inno. et Bar. **C** In vbo tex. non habuerit ar. qd iudex possit nō admittere excep. quam putat nō veram. C. de fal. l. sancimus. etiā nul lis factis pbarationibus fm Inno. vt ipse no. de appel. c. interposita. et de pces. pben. post electionem. qd non est fundata intentio excipienti. E cōtra si admittit excepti. in discussam et non pbaratam facit iniuste qd contra fundatā intentionē agentis et dico qd admittit. i. pro ea pnuiciat si eni admitteret ad pbandū. tūc bene facit et h. iuris or dinem. **C** In vbo text. vlti. exceptio. an valeat snia in in cidentit tacite lata cū non sit plata de scripti recit. dic qd sit al ud in pncipali vel aliud in tacita snia aliud in exps sa. l. i. c. de ordi. iudi. et l. i. c. si aduer. rem iudi.

De compensatione. Circa com

penlationē non debet esse deterioris pditionis ille qui ē magis diligēs qd ille qui est minus. hoc dicit.

C Nota textus ibi nec diligentior et c.

Ex lec. ant. **C** Debitum ex quo qd agit pot etiam in terim compensare. b. d. vbi actio non pndicat exceptioni et nisi per modum excipiendi opponeret actio vel recouen tio non haberet vim exceptionis. vel sic per cōtesta. litis non precludit via agentis quominus possit excipere ex eo dem delicto. ergo actio et exceptio cumulant qd nota. **C** In textu ibi denegat. l. de eo solo qd egerit. apparet hic qd lex pendens non operatur idem quod lex contesta ta si coniungatur cum. s. precedenti.

Item cum filio. Cōtra patrem vel

viam agentē ex pso na filij vel serui potest obijci compensatio de de bito a filio vel seruo. Item filius potest suo no mine compensationem obijcere de eo quod debetur patri vūmodo caueat de rato. hoc dicit.

Ex lec. an. **C** No. qd magis extēdit exceptio qd actio.

Item ambo. Negligētie ad negligētia

admittit compensatio. Item debita ex causa disparibus compensant. b. d.

C In tex. ibi potens. Item compensatione ip so iure facta per. l. fm Jaco. de are. no. ergo hic casum in

bal. sup. g. ff. veterio.

C Intelleximus ubi videtur de m. l. col. in gl. sua in ver. paria. et adde tūc bal. in v. compensatio et i. ver. dolus ad h. et Inno. l. c. sic et. in. cir. me. an. ver. sed et predictio. videt ibi quo ad penas. de tu. et scilicet. i. c. dilecti in. v. col. l. ad istud qd et se. vsque ad h. de excep.

at et qd sit eius effectus. ob. Sed an est iudiciū at i iudicio. gl. tenet qd iudicio qd renūciat apud aut renūciat in eodē tenet renūciatio. qui adultum alicui propter iudicari non pot. qd eadē iudicatur ad se obligādo. et i. s. diuersum. Si autem videt secūdo iudicari practicum fm opti. qd fauorem mulierum. et alij tñ de subtilitate iudicatio nisi in iudicio p causa aut. nisi et ante. qd regis auctoritate non de pte est renūciatio vt in s. diuersum. facti. **C** p. c. l. h. et c. d. ep. l. in spe. de ob. et sol. sequētib. **C** Dicitur vult velleiano in uocet Ray. dicit qd tenet qd necessaria. vbi non pot re vel interpretare esse. n. l. se. ad idem factū. qd est poni in iudicio quante glo. hic potest qd in causa tutele per leges i.

Si mulier in iudicio o ceptioni velleiano renūciat. **C** No. hic rep. nō iudicet pro aliquo creditu velleiano non succurrat em lio tibi contra mulierem

Si mulier in iudicio o ceptioni velleiano renūciat. **C** No. hic rep. nō iudicet pro aliquo creditu velleiano non succurrat em lio tibi contra mulierem

NOVA ADDITIO.

ram que incipit no. qd p trinfeca. sed extrinsecu no. in. l. sciendū de verbi per Dy. docto. tenet renūciatio sit necessario iudicatio vt in an. vt inq et ante. Aut voluntate det nisi sit certiorata vel tūa. Aut post contractu a hic et facit in cor. de be o oportet ep. s. et no. no. in spe. de obli. et sol. s. v. se. vbi de hac matre tis in p. r. in. iij. q. d. d. cedit iudicio auctoritate per. l. h. et no. eo. ai. l. i. et h.

quo fit cōpensatio ipso iure posito q̄ nō opponat ab ho- mine. sunt et alij casus qui nō. & c. l. si qd ad fideiussore. Secūdo no. glo. ij. sup vbo ipso iure. que optime declar- rat quātr debet intelligi illud qd dicit q̄ de dolo ad cul- pam non fit cōpensatio. et fm hoc debet intelligi. l. ites si obiter. que hic alle. in glo. et quod no. in. l. i. super ver- bo quāto. & de eo per quem factum erit.

Ex lec. ant. C. Ubi ex eodē p̄ctā daf actio bincinde et vtrinqz directa fit ipso iure cōpēlatio. b. d. secus si ex vna parte def directa ex alia p̄ria. qz tunc necessarius est obie- ctus fm Rizar. q. alle. & cōmo. in rebuo. s. h. facit. J. fami. herc. l. meuius. s. arbiter. vel dic qz hic est qz in culpa et delictis fit cōpensatio ipso iure q̄ sunt paria. vt no. ex de adul. intelleximus. et no. q̄ circa eādē cōpensationē do- lus p̄ponderat culpe et culpa in faciendo p̄ponderat cul- pe in omittēdo. vt. l. si mora. J. solu. ma. sed circa diuersas obligationes cōpensatur dolus et culpa vsqz ad cōcurrē- tem quantitatem vt hic. Item ex lectura antiqua.

Si quis igitur. Ubi lex cōpēlat solu- tum repetitur tāquam indebitum. Item ex lectura antiqua.

Sed et. Nota hic expressum q̄ cōditio furtiua oritur ex maleficio. sed glo. dicit q̄ ex- uarijs figuris causarum.

Ex lectura antiqua. NOVA ADDITIO.

C. Ubi oīno vbi glosat bec lex per Inno. extra d adul. intelleximus. et dic aut dolus est cōmissus ab vtraqz pte sup eodem actu. aut sup diuersis. Si sup eodem nil dolo suo doloso si sup diuersis. aut vnus cōmisit dolus in iqui- tenda excep. et tunc potior est cā rei. vt. l. apud celsum. s. marcellus. de exce. doli. Aut actor nō cōmisit dolum in ex- ceptione querēda actor deinde cōmisit dolum in querē- da replicatione. et tūc est melior p̄ditio actoris q̄ tractat de iure suo p̄seruādo nisi esset casus in quo per dolus p̄- uandus eēt iure suo qd non est regālē sed tūc in casibz ex- p̄ssis a iure. vt. C. de excep. l. 3. et l. si pater pact. C. ad. l. inl. de vi. l. si quis a se fundū. Aut dolus est cōmissus sup di- uersis et tendit ad sepātos effectus. et tūc aut actio ex eo p̄dita est de re familiari et fit cōpēlatio vt hic. Aut ad vin- dictam et non fit cōpensatio. vt. l. neganda. qui accu. non pos. et de adul. l. ij. s. si publico. et adde qd dixi. & de dolo si duo. et facit. C. de inoff. test. l. in arenam. sed ibi nō fit il- lud vi cōpensationis. sed ex illa alia regula et si me culpēt alij te me laudare necesse est et alibi eice trabem de oculo tuo et c. et est et sic in. l. viro atqz vxo. et l. cū mulier. Nam ibi vbum cōpensationis nō ponitur per excep. cōpēlatio- nis stricte et p̄prie sumpte sed abusive. In. s. stipsonibz. in vbo tex. actionum que b̄ntur instar actionū. et quō dicit vt no. J. de p̄ro. stip. l. i. in magna glo. circa p̄ncipium et c.

Notiens. No. tex. ibi idem est et si condicat. q̄ cōditio furtiua dicit esse ex maleficio vt hic. et no. per glo. J. de actio. emp. l. seruus qui. l. 3. p̄rium no. et male in. l. si pro fure. s. h. & de cōdi. furtiua.

Am alter. Quo ad impedienduz cursum vsurariuz fit cō- pensatio ipso iure etiam si opponatur ab ho- mine. hoc dicit cum. l. seq. Ex lec. ant.

Dem iuris est. Nota ar. q̄ si vnus fenera- tor fenerat alteri et alter alteri q̄ interim vsqz ad p̄currentem quāritatē non currunt vsure.

Ad labeo. Vna causa nō potest operari circa diuer- sos effectus. hoc dicit ista lex.

Ex lec. ant. C. Cōpensatio que peremit vnum debitū alij opponi non pōt qz traxit secum suum effectum.

Acumqz. In glo. magna ibi videt q̄ non. C. No. hanc glo. et de hac questione vide per L. J. C. eo. l. ex cau-

sa. vide etiam qd no. per doc. in. l. p̄ocur. ad exhibēduz. Item ra. ba. habuistis tactum de hac questione. & de cō- di. inde. l. iuliano. que glo. remittit ad. l. etiaz. & eo. que glo. errauit. qz vult dicere ad hanc. l. quecumqz.

Ex lec. ant. C. Ex debito qd remouet per exceptionē non opponit cōpensatio. b. d. pone exēplum in excep. p̄ scripta et in excep. rei iudicate. nec ob. oppositio de nā li debito qz ibi non est exceptio cum nunqz fuerit actio.

Ecuniam. Debitum certo loco pōt p̄pter locum vbiqz cōpensari. b. d. ista lex.

Ex lec. ant. C. Non solum quis potest opponē cōpen- sationem ex fonte sed etiam ex interesse quod accedit for- te. C. Nota q̄ interesse non est liquidum tamē ex eo op- ponitur cōpensatio. quod dicit vt no. C. eo. l. si.

Item cum militi. De eo qd habet ab altero nō op- ponitur cōpensatio etiam si ab initio fuit de- bita ab eodem. hoc dicit ista lex.

Ex lec. ant. C. Pendēte dilatione miserationis tū op- ponit exceptio cōpensationis. secus si dico sit isertus nō per modū miserationis. vt. & c. qd in diem. ar. p̄ira hunc J. Iretum amo. qz mulier. l. pe. et dicit vt. J. so. ma. si locer. s. lucius. vel sic etiam ante terminum soluēdi pōt oppo- ni exceptio cōpensationis q̄ terminus est insertus rōne miserationis et non rōne obsonis p̄mitine a p̄ncipio con- tracte sub termino. vt in. l. p̄ria qd est no. C. In rex ibi p̄- dem. C. Not. hanc dictionem p̄dem poni pro quatuor mēsiibus fm Rizar. et adde qd no. J. de pigno. l. questus.

Cum intra. Tempus quod humanitatis gratia solutiōni indulgetur cō- pensatione nō indiget. hoc dicit. C. Nota ibi texus istū aliud est enim.

Ex lectura antiqua. NOVA ADDITIO.

C. In. s. cōiter. diem vtrū in cā appellationis possit obij- ci cōpensatio. no. in Spec. de appell. s. pe. s. sed nunqd in cā appellationis si debent alternatim pecunia aut ip̄eo et ex altera pte pecunia tū ex p̄tate h̄ntis electionē pendet vtruz fiat cōpensatio vel non. et eligere cogat vt hoc scia- tur. vt. C. si maior fac. sine decreto. l. i. et no. i. v. ter. admit- teur hoc in petitione. l. si mulier. s. pe. rerū amo. fm bar. qui ita no. sol. ma. si focius. s. lucius. vel hic miserationis cā cum de se et originālē obso esset pura. Ibi non cā mi- serationis sed originālē merat tacita dilatio.

Deo condemnatus.

C. No. q̄ criminali p̄dnationi obijctur cō- pēlatio ex debito ciuili. et ar. pro excōputat. appōsitariū. qz illa est quedā cōpensatio. et fm hoc dicit q̄ ille q̄ faciebat ebaristham fuit criminalit̄ p̄dnatus sico.

Item rem suam. Procurator in rem suam potest cōpensare illud quod ei debetur ex actione si- bi cessa. Item creditor non cogitur cōpensa- re nisi illud qd ipse debet ei a quo petit. et p̄ncipiū isti- tis. l. intellige. vt no. hic in glo. i. et no. & eo. l. si cum. Item cum secunda parte istius glo. p̄cor. quod habetia. C. eo. l. eius. et quod habuistis no. & eo. l. si cum.

Ex lectura antiqua. C. Sed nunquid cessionario pōt fit opponi compensatio ex debito cedentis. dicit Jac. de are. q̄ si erat debitus tempore cessionis potest opponi cō- pensatio. secus si postea cepit. ar. & que ad mo. serui. amit. si partem. s. h. sed de hoc dicit vt no. in. l. si quis in rem suā supra de procura. et facit supra de actio. emptio. in v̄edi. ibi tamen loquitur in debito qd descendit ex re petita ex quo facilius opponit cōpensatio. Item ex lec. ant.

Creditor. Exceptio cōpensationis non pōt cedi reo per non reum. hoc dicit. C. No. q̄ excōputatū non pōt facere vnus pro alio. qd no. pro excōputatione apodissarum alienarum.

Ob negociuz.

pōt obijci. no. C. E. genus pōt si me. & si

s. seruū tu. Ex lec. ar. p̄latio nisi para. vt in. l. palam. no. q̄ in corde re

Ex lec. an. pensatio de

re p̄ele. qui tera vt. l. ba. Archi. ij. q. C. In v. ter. in si. vide oīn etat de p̄pōsi per eūdem J. cit q̄ si aliqz in mille si sine fuit aggressi- cunt qdam q̄ vbi videtur c- statutu dicit- n̄satur in mill- quis cum arm- matus. non n- debet puniri- Bonome. a. Ray. in. s. in- el. l. in. s. si qu- si reo. in. s. vlt- mater in. vij. sup v. ter. exte- tenef. Post- cessionis tpe o- substant. et tu- h̄ p̄sona defic- quā cōmittit- et qz tūc p̄ ho- qz p̄ncipales- sus et inuenit- bacterius. & c. eo. t̄tu. Item- debent cōmi- sistere nec illa- in p̄n. vt. l. no-

Negocium. ^{Eodemnatio}

ex ea hic infer-
ta compensationes obijcere non pot. hoc dicit.
C. No. ergo hic casus in quo compensatio no
pot obijci. Sunt alij casus q no. hic in glo. magna quam
no. C. Et no. illam ptem gl. inquantu dicit q de gñe ad
genus pot obijci compensatio videbitis de hoc. l. i. §. idem
si me. si pars here. petatur.

I debeas. ^{Autis potest oppone-}

re compensatione de eo
q sibi debet alternative si electio est sua. b. d.
Et circa istam. l. vide qd dixi in. l. cu fundus.
§. seruū tuum imprudens. si certum petatur. hoc dicit.
Ex lec. ant. C. Ex debito alternatio non admittit co
pensatione nisi precedat electio ad eligendum tamen cogitur
para. vt in. l. i. C. si maior factus. et ibi no. C. In tex. ibi
palam. no. q electio debet fieri palam id est non debet ee
in corde reventa sed manifesta vt possit probari.

Quod. ^{Si tutor noie pupilloru}

petat illud qd pupillo
debet non pot obijci compensatio de eo qd ipse
aduersario debet suo nomine. hoc dicit.
Ex lec. ant. C. Agenti nomine officij non opponit co
pensatio de eo quod debet nomine proprio.

C. Depositi. Rubrica.

Eppositum. ^{In hoc princi}

pio nota glo.
super verbo augetur.
Ex lec. ant. C. In tex. ibi auget. nota
q natura ppositionis est augere. de hoc
per Ja. de leg. i. sicut serui omnes de do
re ptele. qui ita. et quando ponitur vna prepositio pro al
tera vt. l. bas causas. de condi. et demon. et adde qd no.
Archi. ij. q. vij. infamea.

NOVA ADDITIO.
Ex lectura antiqua.
C. In v. tex. auget. vide oino p Archi. ij. q. vij. infamea
in si. vide oino per Ja. de are. de leg. i. sicut fm oeo vbi tra
ctat de ppositio. diuisione vt relatione. et l. ita de vote ple.
per eadem Ja. in §. que depositi. Sed pone q statutū dī
cit q si aliquis aliquē aggressus fuerit cum armis punitur
in mille si sine armis punitur in centum. quidam armatus
fuit aggressus aliquē an debeat pena mille puniri. Et di
cunt qdam q sic per. l. ij. §. qui armati. de vi et vi arma.
vbi videtur casus. Alij contra per hunc §. sed dicat aut
statutū dicit si aliquis armatus aliquē aggressus fuerit pu
niatur in mille. et tunc bene punit illa pena. Si vo dicat si
quis cum armis fuerit aggressus. Si fuerit aggressus ar
matus. non tñ posuit manū ad arma. et tñc illa pena non
debet puniri vt hic §. minor. Et ita obtinuit semel de scō
Bononie. ad dictū §. armati rñ. vt. §. dictū est in distin.
Ray. in §. in cōducto. vide Inno. extra de symo. electio.
el. i. in §. si quis argentū. vide in Spe. de furtis. v. sed qd
si res. in §. vlti. Ad aut et vide oino per Ly. C. de rei vē.
mater in. vij. q. in glo. que est sup verbo §. idem pompo.
sup v. tex. extaret que incipit. vt legatorū. in vbo vlti. gl.
tenet. Post omnes solutiones dic q aut pncipalis et ac
cessoria tpe cōmittēde obligatio inueniūt psonā i qua
substant. et tunc vtraq cōmittit vt hic et no definit oblo.
h psona deficiat. alio tpe cōmisse pncipalis erat psona in
quā cōmittitur. et tñc desit anteq accessoria cōmittatur.
et qz tñc p hoc no definit pncipalis cōmittit accessoria. et
qz pncipales inuenit no extincā. h eius sit effectus suspē
sus et inuenit psonaz in quā debet cōmitti cōmittit. vt. l.
bactenus. de cōsti. pecu. h no sit ibi prius accessoria. vt
eo. titu. Item illa. aut tpe vtriusqz pmittēde que simul
debent cōmitti desit psona in qua pncipalis debet sub
sistere nec illa cōmittitur nec eius accessoria. vt. l. postqz.
in pn. vt le. no. ca. Jac. bur. adde. de solu. stichū aut pam

NOVA ADDITIO.
tionis possit obij
re. sed nunq in
ecunia aut ipso
electione pendet
cogit vt boctia
no. l. v. tex. adm
erū amo. fm bar.
hic miserantia
vbi non ca m
dilatio.

armatus.
tionis obijctur cō
pro excoptat.
et fm hoc dic q
pdenatus filio.
Procurator in
rem suam potest
detur et actione
cogitur cōpensā
et pncipali istū
eo. l. si cum. Item
od habentia. C. co
m.
id cessionario pos
ntio. dicit Jac. de
potest opponi cō
admo. serui. amit.
si quis in rem sua.
emptio. in veda.
dit ex re petua et
Item ex lec. anti.
mationis non pot
n rem. hoc dicit.
vnuo pro alio. qd
tenarum.
ob negocius.

philum in fine pncipij. et de nona. quotieno. §. si. vide in
Spec. in lectura Jac. de fidei cō. §. ij. v. sed querit ecce. vi
de oino qd no. Guil. de pñi. pec. l. bacten. vide qd no.
C. de pñi. rñ. an. vbi no. q si debitor decedit sine be
rede nihilominus durat hypothe. Item vide q etia mor
tuo debitor sine hēde creditoris i agēdo hnt semp iur
ordinē. vt. C. ne p vote mulier bōa mariti adi. l. i. lib. vj.

Item ex lec. antiqua.

Eum tamen deponere. ^{Ho.}

arg.
q si pñs habeat arbitrium contrasacietes tumultum q
istud arbitrium veditat sibi locus in bis que pncipaliter
respicunt tumultus. et sic in similibus. vtpota si habet ar
bitrium cōtra turbātes statum. nam intelligit cōtra eos
qui pncipaliter intēdunt turbare statum non si cōtingat
ex casu fortuito. vt. l. si quis ingenuus. in ciuilibus. de ca
ptiua. ar. §. C. ad. l. iul. de vi multa facinora. vbi no pñde
raf solum ppositum pncipale maxie in atrocioribus. vbi
Bar. in. l. qd semel. de decre. ab ordi. sa. vbi plene tractat
de interpretatione istoz arbitroz. Item ex lec. anti.

Cum vero exigente. ^{Ho. q qñ}

to maior ē
fides tanto magis crescit perfidia aduersarij et magis in
necessarijs actibus qz in spontancis.

Que depositis. ^{Sicut pro re deposita}

cōpetit actio depositi.
ita pro rebus que deposita accedunt. h illa non dicantur
deposita. b. d. tex. cum glo. super vbo capitulo. et no. cas.
Ex lec. ant. C. Est ar. ad statutū qd dicit de aggrediē
te cuz armis. vtrū ille q erat armatus dicat fecisse aggres
sum cū armis si no est vñs armis. et dicit Ray. q no. ar
istius §. arg. §. de vi et vi ar. l. ij. §. q armatus. fm Ray.

Si conuenerit. ^{Contractus ex conuē}

tionem legem accipiūt.
hoc dicit. cum hoc tex. concord. i. co. l. cum nerua. ad idez
infra eo. l. §. sepe. et quod ibi nota.

Illud non est. ^{Conuentio ne quis teneat}

de dolo no valet. b. d.

Si vestimenta. ^{Si vestimēta data bal}

neatori pierint teneat
balneator actione depositi si pecuniam no accipit. alio te
netur actione ex conducto. hoc dicit iste §.

Si quis seruum. ^{Ille q dat pecuniam}

dicitur cōductor.
Ille vo qui recipit dicitur locator. Item scus in oiatu
diu dicatur fm naturaz scus nominati cui assimilatur
nisi aliud actum sit. b. d. §. C. In tex. ibi si qd seruu custo
diendum. C. No. ex hoc §. q scus in oiatu diu dica
tur fm naturā scus noiati cui assimilatur. Idēz habuit
stia. §. commo. l. eū qui inspector. videbitis in. l. natura
lis §. pe. de pñi. rñ. verbis. C. Secūdo no. q loca
tio non potest esse sine mercede in pecunia constituta.

Si te rogauero. ^{Ille cui datur res ad}

allum proferenda te
netur actione mandati. Sed ille cui datur res custodiē
da tenetur actione depositi. hoc dicit

Ex lec. ant. C. No. q pactū qd pot cadere in pñi. fm
nām scus non inducit nouum scum nec innominatū.
qd no. et iura nunq vtuntur pluralitate nisi vbi expedit.

Quod si rem. ^{Quando procedit contra}

ctus perfectus et adjiciur
conuentio que pot in nouum contractum cadere ex tali
conuentione magis inducit informatio pñi cōtractus
qz constituitur contractus nouus. b. d. C. No. tex. in v.
idem etiam pomp. ibi qz hic est primus contractus et ē.

Idem pomp. ^{Si res iussa meo deponit}

penco alium recipientem
pro me teneor depositi. alias tenetur recipiens et no ego
nisi ego hoc expserim vel fideiusseris quo casu durat ob
ligatio etiam pncipali defuncto sine herede. hoc dicit.
Bal. super. ij. ff. veteris. r ij

a C. Accipi
unt. Adde cū
dem Bal. in. l.
si vt. s. como.
et quod ibide
dixi in apoliti.

¶ No. ex isto. §. duo primo qd actio depositi oritur etiā anteq̄s cōmittatur dolus. quod dicitur ut. l. si stipulatus suz mibi. §. i. de solu. **¶** Secūdo nota ex. §. plane. circa si. qd principali defuncto sine herede remanet obligatio fideiussor. ut hic. et. l. Stichum aut pampbilum. in si. §. de solu. et. §. de adm. tu. l. siue. in prin. **¶** Ad hunc. §. oppo. §. l. postq̄. in prin. §. ut le. no. ca. Sol. pro huius declaratio. ne dicit quādoq̄ obligatio est commissā anteq̄s extingua. tur persona principalis. Primo casu potest accedere fideiussor. ut. l. bactenus. §. de consti. pecu. Secundo casu aut persona principalis est defuncta et obligatio fideiussor. durat et potest committi ut hic. et in alijs mribus. §. al. lega. aut persona principalis est capta ab hostibus. et tūc secus ut in contrario. et est ratio diuersitatis. quia quādo persona principalis est defuncta. licet non sit adita tamē adest hereditas que vicem defuncti representat. S3 quando persona principalis est capta ab hostibus. tunc interim nō est hereditas nec aliquid quod personam seu vicem ipsius representet. et hoc vult dicere gl. super verbo extaret et c.

Ex lectura antiqua.

¶ Plane. No. qd fideiussor tenetur lz reus pncipalio decesserit sine herede. et hoc est veruz in obligatione cōmissa in vtraq̄ persona vel in persona rei tantum. secus in obligatione cōmittenda in vtriusq̄ persona. qz cum non repiat psonam pncipalem. tunc nō potest fundari nec initium sumere. ut. l. postq̄. ut le. noie ca. fm Jac. but. in lec. hic facit. §. de solu. seium aut pāpbi lum in si. prin. et de noua. quotico. §. si. et qd no. Guil. de consti. pecu. bactenus. et qd no. Inno. in Specu. de fide. §. i. ver. §. querit ecce. et hinc est qd ex sola reali discussio ne potest veniri contra fideiussorē quādo non reperit psona rei nec heredis sui. §. qua possit fieri discussio psonalis qd tene mēti ppetuo. et facit qd no. in. l. i. C. ne pro do te mulieris bona mariti adgiantur.

¶ An in pupillum. Cōtra pupillum do. li capacem datur actio depositi si dolus committitur vel est locupletior. Circa istum. §. vide qd no. per glo. §. de dolo. l. eleganter. §. non solum. et per docto. in. l. et bitorias. §. ad exhibendum.

¶ Si apud seruum. Seruus māumif. sus nō tenetur ex contractu inuito in seruitute. sed bene tenetur ex delicto ipsam commissio. hoc dicit.

¶ Est autem. Deponens potest statim agere actio. depositi nisi noua causa su peruenit. hoc dicit. **¶** Nota tex. ibi conditio depositi et c. dicit in cuius defectus res deposita remanens erat penes depositarium. puta qz depositi apud te mille. et si im perator non venerit in Italiam vsqz ad annum sint dicta mille tua fm Rizar. malum.

¶ Hanc actionem. In hac actione veniūt fructus et om. nis causa. hoc dicit. **¶** Si rem depositam. Redimēdo dolus pteritus nō purgat. hoc dicit. **¶** No. casus istius. §. pro quo facit qd habuistis in. l. furtum. §. de condi. furtiua. et facit iste tex. ad questionē de emphiteota qui vendidit rem ecclesie vel alterius sine p̄sensu ecclesie vel priuati. et postea redimit ut non ob. redemptione res in

¶ Inso iur. adde fran. are ti. hic et scilicet. i. c. rodul. de re scrip. ver. viti. in. vq. col. et in c. fraternitatis de re. in. iq. co lū. et in. c. cum venissent. e. n. et in. c. ex pre de off. del. vbi plene. et in. c. gratū. e. n. et i. c. passio. circa si. de excep. et in. c. de regula. ribus. circa me. de symo.

ciderit in commissam de questione per docto. §. de vsuca. l. labeo. §. idem sequitur.

¶ Eleganter. Si seruus deposuit pecuniā po. nes aliquem ut per illum pecu. nia illa detur domino pro libertate illius serui. siquidem ille illam pecuniam domino restituit illa de causa actioe domino non tenebitur. si vero illam pecuniam tanq̄ sua domino dederit pro libertate serui ab actioe depositi nō liberatur. hoc dicit vsqz ad. §. si pecunia.

Ex lec. ant. **¶** No. differentia inter reddere tanq̄ alie num et dare tanq̄ suum. et sic no. hic ar. de tanq̄.

¶ Si pecunia. No. hūc tex. §. id qd no. glo. in. l. qd si ab initio. §. si cer. pe.

Ex lec. ant. **¶** No. qd idem opatur presentia honestarum psonarū qd presentia iudicis. **¶** Itē no. qd quādo depositarius ex causa dissigillat sacrum vel maritupū qd debet facere resigillari apud pretorem vel coram honestis viris. Et ex hoc sumit ar. Inno. qd p̄tra dissigillatē tunc p̄sumitur dolus nisi adhibeat hanc cautelam. ut ipse no. extra qd metus causa super eo. **¶** Itē no. hic casus qd si habeo i depositum vel custodiam aliquos captiuos ad petitionem plurium et quidam repetent eos quidam retardent eos qd p̄nt petentibus restituere recepta caus. facit. §. de solu. si stipulatus. §. si lancem. quod no. pro in. glia nostris captiuo.

¶ Sepe euenit. Depositaris potest ex cō. uentione teneri vltra doli vel latam culpam vel ip̄te se offerendo. hoc dicit. et no. hic glo. i. istius. §. que ponit quāque caus in quibus depo sitarius tenetur de casu fortuito. quod dicit ut in glo.

¶ Si pecunia in. Si depositum cōsistat in re diuidua vni ex heredi bus depositum reposcenti pro parte hereditaria depō. tum soluitur. Si vero depositum cōsistat in re indiuidua vni ex heredibus soluitur depositum. vummodo cauet idonee. alias depositum in ede sacra deponitur. hoc dicit bonus tex. **¶** No. distinctionē istius. §. cum queritur an depositi restitutio debet fieri vni ex heredibus cum plures sunt heredes. **¶** Secundo no. tex. cum glo. sup. verbo omnino. nam istum tex. glo. exponit omnino. l. ipso iure quod no. pone enim qd statuto vel lex dicat qd si quis sic fecerit omnino causam perdat. Nam ex hoc habetur qd licet vbi in statuto vel a lege non est appositum vbum omnino. sed simpliciter statutum vel. l. dicit perdat causam intelligitur perdat. s. per sententiam. ut no. in. l. iube mus. §. sane. C. de sacrosan. eccle. et. C. de iuris. om. iudi. l. in criminali. C. vñ. vi. l. siquis in tanta. cum si. tamē vbi est appositum verbum omnino debet intelligi ipso iure. et det ergo tunc ipso iure a causa ut hoc tex. cum glo. Itē si in lege vel statuto esset appositum modis omnibus. qd debet intelligi. l. ipso iure. ita exponit glo. or. di. in aut. et defunctus seu funera. §. sancimus. Idem si esset appositū verbum mox. qz debet intelligi ipso iure non per sententiam. ita no. glo. in aut. de incest. nupt. §. i.

¶ Apud iulianum. Si vnus deponens plures heredes esse contendat in solidum ei debet dari restitutio depositi q vult depositariū defendere aduersus alterū qui se cō. tendit heredem. h. d. in hoc. §. in glo. a capite vsqz ad fi.

Ex lec. ant. **¶** No. §. et loquitur euz decessit deponens et est p̄tentio de hereditate. nam potest depositarius reddere depositum cauēti de indēnitate vel deponere in totum in loco tuto. Et hūc. q. habui de facto. sed nunquid hodie alia detur hic forma p. l. si. C. de pe. ber. dicit ut ibi.

¶ Siquis tabulas. Legens tabulas testamēti apud se depositas ne secreta testatoris reuelentur tenetur actioe depositi et iniuriarum. hoc dicit.

¶ Si p̄redo. Fur et p̄redo possunt agere actio. ne depositi. ut in gl. istius. §. b. d. Si quis argen.

Si
primo
in ter
tum
debe
§. et a
succur
lore ve
re colo
Rūde
glo. §.
Ex
certus
clara. v
tia. et v
Si
terit. et
declara
gnatū
qñ res
libello
fuerūt
nam tra
singulis
lis rebu
ancor
tam nor
nit Rob
dente q
C. Sec
actor ha
na. §. sup
do. pba
glo. mag
lum dep
de vi. l. si
actione
deposita
bare ple
actio. in
Si a
lo. et sol
runt quib
possit ag
Si t
Quo
rem dep
um qd a
do action
dit an po
dicit vsq
sequen. §.
Ex lec.
non est q
et facit. §.
ter. in. vi
si fundat
Ex lec.

Siquis argen. Petens speciem argenti

... etiam d. bet in libello ex primere specie e pondus nisi se ignorare iuraverit. b. d. C. No. casum istius. s. e aduerte. qz illud qd hic dicitur in tex. iuranti succurreretur e. intelligit glo. esse veru quatum ad hoc vt libellus admitatur. Sed tamen in iudicio debet postea probare. ita dicit glo. de quo dicitur. I. proxi. s. e aduerte qz glo. tenet qz iuranti se ignorare specie no succurritur quod no. Sed pone qz aliquis dubitat de colore vestis nunquid stabitur iuramento iuratis se ignorare colorem vestis sicut statur hic de quantitate ponderis. Rudeo sic vt. I. de fur. l. in acti. furti. in fi. videbitis not. p glo. de rei ven. l. si in rem. s. si vestimenta e.

Ex lec. ant. C. No. qz ly quadoqz procedat libellus in certus. vt in tex. tamen probatio semp debet esse certa e clara. vt in glo. quam no. e facit extra de proba. in presentia. e vide in Specu. de fur. ver. quid si rea.

Si cista. Depones cistam plenam e signatam si

ostendit res de singulis rebz agere poterit. e si non ostendit similiter agere poterit. b. d. Pro declaratione istius. s. quero quando cista vel aliquod signatu repetitur qualiter debeat formari libellus. C. No. qz res que erant in cista fuerunt ostense. e tunc debet in libello res exprmi. vt hoc. s. in v. qz si res. quadoqz non fuerunt ostense. e tunc sunt hic opiniones inter iurisdicos. nam trebatius dicit cistam esse repetendam non autem de singulis rebus esse agendum. labeo vo dicit qz de singulis rebus de necessitate agi oportet. Iurisdicos autem antoz istius. l. dicit qz hoc potest fieri qz singule res petant non autem dicit qz sit necesse. e hunc intellectum ponit Rofre. in libellis suis in ti. de actione in factum descende ex edicto. nau. cau. sta. s. item queritur. si res e.

C. Secundo quero cum peruntur res que sunt in cista an actor habeat probare qz ille res fuerant in cista. gl. si. istius. s. sup vbo deposita dicit qz sic. C. Sed quero de modo pbandi. Inno. hoc declarat. e qz metus causa. e. si. i glo. magna dicens qz qz cista non restituit signata ob dolum depositarii. e tunc ptra eum i litem iuratur. vt. C. vn de vi. l. si qz. s. e. l. s. in depositi. s. de in litem iurando. l. in actionibus. Quandoqz cista non restituit signata tamen depositarius no fuit in dolo sed in culpa. e tunc debet pbare plene. vt hac glo. circa qd vide qd no. Rofre. in ti. b actio. in factum. vbi ipse facit questionem de fardello.

Si apud. Si duobus est res deposita quilibet

potest in solidum conueniri pro dolo. e solatio facta ab vno l. berat alium. e si duo deposuerunt quilibet potest agere. p parte nisi fuerit actum qz vnus possit agere in solidum. b. d. vsqz ad. s. si deposuero.

Si deposuero. In deposito potest deponere

voluntate mutare. b. d. Si ille qui e heres vel putat se heredem per errorem rem depositam vendit. l. dolo careat. tñ tenetur ad precium qd ad eum peruenit. e si precium non percepit cedendo actionem contra emptorem liberatur. Sed si rem vendit an potest recemere culpa non caret si non reemit. hoc dicit vsqz ad. l. ei apud. C. Nota casum istius. s. cum. l. sequen. e maxime casum. l. plane.

Ex lec. ant. C. Nota qz precium succedit loco rei. e si non est exactum succedit loco rei cessio actionis. qd non e facit. de iure do. pculus. e qd no. l. p. C. de rei ve. mater. in. viij. q. e cum. l. plane. que statim sequitur satis pcor. si fundum per fideicommissum. l. e. e facit. l. i. de distrac. pig. Ex lectura antiqua. NOVA ADDITIO.

Ad ergo. In ultimo verbo prela-

bu. vide Innoc. extra de iurepatro. cum dilectus.

I apud. In actionibus contrarijs vbi

de fide rupta non agitur non iuratur in litem. hoc dicit. C. Sed circa istuz. s.

quero vtrum in casu in quo in actione petaria agitur de fide rupta possit in litem iurari. glo. habuitis qz sic. s. de pigno. actio. l. si pignoze. s. post distractum.

In sequestrum. Contra sequestrum co-

petit bec actio qui sequester debet rem exhibere in loco conuento vel in alio ex locis conuentis. hoc dicit.

Si velit sequester. Sequester non

potest officium deponere nisi ex causa. e tunc interueniente iudice. hoc dicit. C. No. casum istius. s. si velit. C. Secdo no. tex. in. l. seq. cum oicit a pluribus. qz secus esset si ab vno. vt. I. de prescrip. verb. l. si rem. s. vti. cum. l. seq. e. I. eo. l. licet.

Ex lec. ant. C. No. an sequester qui acceptauit sequestri possit renunciare officium e vbi e qz. facit etiam iste s. qz possit quis excusari a susceptioe sequestri causa subsistente. e facit pro iudicis apud quos iudices quotidie faciunt sequestra. pcor. l. vti. s. si. C. de bo. auc. iudi. pos.

I hominem. Siquis in re alie

na intempetine misericordiam exercet in dolo presumitur. hoc dicit ista lex.

Ex lec. ant. C. Vide l. y. in. l. i. C. ne ex delictis defunctorum in additio. noua e hic in addit.

Datur actio. Quando datus defuncti pur-

gatur per actionem descendentem ex contractu heres tenetur in solidum non attendendo quatenus ad heredes peruenit. hoc dicit. C. In glo. magna ibi. s. aliquando e. Sed certe ibi non fallit. nam cum ibi loquatur quando datus dat causam contractui e per consequens contractus fuit ipso iure nullus non potest purgari datus per actionem descendentem ex contractu merito heredes tenentur in solidum. C. In ea. glo. ibi. l. iij. s. pe. Sed certe immo ibi non fallit. qa illa actio non est ex contractu. sed ex delicto messoris. C. In ea. gl. ibi. s. si. sed certe ibi non fallit. qa non datur actio ex dolo adhibito in contractu. sed ex dolo commisso no in dolo. sa distributione. vt ibi pater. C. In ea. glo. ibi qz est anoz mala e. sed certe illa no nascitur ex contractu. sed nascitur ex dolo commisso in non parendo iudici. C. In ea. glo. ibi. s. qui iniuriatus. Sed certe ibi loquitur de actione ex contractu que erat accessoria ad actionem descendentem ex delicto. Preterea ibi per mortem desijt inter esse de preterito. C. In ea. gl. in fi. sed certe ista ratio no videtur bona. nam mandatum non transit ad heredem nec societas. e tamen datur contra heredem actio ex dolo defuncti. vt. I. de actio. e obligat. l. ex depositi. ideo dicit qz ratio est qz de precario actio non est ex contractu sed est datus datur enim a pretore. vt. no. per glo. in. l. cum precario. s. i. de precario. sed si ageret actio. prescriptis verbis que concurrat cum actione de precario. vt. no. I. de precario. l. iij. s. qz actione prescriptis verbis certum est ex contractu oriri. vt vidistis in. l. iurisdgentium. s. i. s. de pactis. tunc debet dici qz daretur contra heredem ex dolo defuncti. quod no. bene e tene menti.

Ex lectura antiqua. NOVA ADDITIO. C. In. s. datur. vide l. y. in. l. i. C. ex delict. defuncti. in add. di. no. alias non intelliges e.

Quotiens. Quando numularij cedunt bo-

nis qz potior est causa deponenti um e vltimas non recipientium e inter plures deponentes non est potior in iure ille qui est potior in tempore. b dicit vsqz ad. l. depositi. C. In glo. magna in fi. vide qd no. in. l. privilegia. I. de privileg. credi. C. de privileg. do. l. vna. extra de regulis iuris. c. privilegium e.

Ex lec. ant. C. No. quando debitor est cessans e fugitiuus quo ordine satisfiat creditoribus quod sepe faciunt florentini.

Ad depositi. Contra heredem ex

dolo defuncti datur Bal. super. ij. s. veteris. r ij

per docto. de vltima. deponit pecunia po... illius serui siquidem... illa de causa actio... pecuniam tanqz sui... ab actioe depositi no... unia. er reddere tanqz die... ar. de tanqz. ac tex. s. id qd no. glo. si ab initio. s. si cer. qz... tur presentia bonella... C. Ite no. qz quado... ebum vel maritupia qz... rem vel coram bono... o. qz ptra distigillatem... hanc cautela. vt l. ipe... C. Ite no. bicc. casu... iam aliquos capto... repetent eos quidam... estinere recepta em... cem. quod no. pro in... positaris potest et c... tione teneri vtra vol... tendo. hoc dicit. e no... e cana in quibus ego... quod dicit vt in glo. Si depositum colatum... e diuidua vni et heredi... rte hereditaria nepos... colistat in re indiuidu... tum. dummodo causa... era deponetur. hoc dicit... huius. s. cum queritur an... ex hereditate cum plo... o. tex. cum glo. sup ver... rponit omnino. l. pto in... tu vel lex dicit qz si qui... at. Nam ex hoc habetur... on est appositum vltim... a vel. l. dicit perdat cau... tentiam. vt no. in. l. luto... r. C. de iur. om. iud. l. i... anta. cum si. tam e vbi d... et intelligi ipso iure. ca... t hoc tex. cum glo. Ite... um modis omnibus qz... donit glo. ordi. in au. n... s. Idem si esset apposit... pio iure non per litem... mupt. s. i. Si vnus deponit... tio plures heredes... bet vari restitutio depoi... ducrusus alteru qui fecit... n glo. a capite vsqz ad fi... tur cuz decessit deponit... potest depositarius red... mitate vel deponere am... tui de facto. sed nunquid... i. C. de pe. ber. dic vt l. i... Regens tabulari... itam et i apud se de... elentur tenetur actioe... cedo possunt agere actio... titi. vt in gl. istius. s. b. d. Si quis argen...

